

the active growth of high technologies and its convergence, which have an impact on the development of the system of education.

Much attention is paid to the analysis of the the further development of education in the future, taking into account the fact that there is a probability of social transformation to the stage of the post-informational society, related to the active development of artificial intelligence and the «Internet of Things».

Special attention is paid to the analysis of the main features of electronic civilization, for example, the formation of social communication networks, the empowering of the global Internet, the virtualization of human life, and the processes of informatization, computerization and digitization, etc.

Key words: *education, information-network society, post-informational society, high technologies, digitalization, divergent thinking, super-industrial society.*

УДК 167.2

В. Л. Чуйко

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ОБҐРУНТУВАННЯ НАУКОВОСТІ ГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті обґрунтовується розуміння людини як такої складності, яка не редукується до локальної множини взаємопов'язаних елементів, що вимагає визнати неприйнятним звернення до концептів філософії свідомості, пов'язує науковість гуманітарних досліджень з критичним раціоналізмом та комунікативною філософією.

Використовуючи розроблену комунікативною практичною філософією концепцію інтерсуб'єктивності мовного взаєморозуміння, привертається увага до поєднання різних людей як взаємодоповнюючих існувань, заснованих на демонстраціях. Обґрунтована автором концепція демонстрацій як основа позитивної комунікації розглядається як важлива частина подолання есенціалізму та холізму доведенням, що демонстрація стає єдиним способом виявлення унікальності як суверенної властивості індивіда поцінованої іншим. Демонстрація, як повторювана наочна презентація індивідом унікальності свого існування, передбачає наявність здатності діяти цілеспрямовано (осмислено, свідомо, знаючи наслідки своїх дій). Факт найму робітника свідчить, що роботодавець на підставі демонстрацій визнав наявність прозорості свідомості у формі здатності передбачувати результат діяльності до активного початку діяльності, гарантувати його отримання.

Усвідомлення своєї індивідуальної неспроможності бути суб'єктом вирішення проблеми без допомоги інших, які демонстрували свої можливості, визнано за головну умову для свідомого заснування конвенцій, які започатковують інноваційне поєднання людей у нову спільноту.

Ключові слова: *суверен, суб'єкт, актор, демонстрація.*

Актуальність. *Вихід за межі запровадженого Аристотелем протиставлення суб'єкта і об'єкта, яке, наприклад, П.Фейєрабенд називає «архаїчним*

розмежуванням», стає головним джерелом поширення так званої «помилки Е.Дюркгайма». Дану помилку Ю.Габермас вдало визначає наступними словами: відбувається розуміння «суспільної індивідуалізації як зростання спонтанних сил, які роблять індивіда спроможним бути саме індивідом»[3; 45]. У даному випадку по відношенню до суспільства та суспільної диференціації індивідуалізація розглядається як дотримання правила «бути собою», яке реалізується через відхилення від загальних визначень соціального середовища. Рефлексія висловленого являє девіантне відхилення від норми, яке за умови модального розмивання поняття «норма» має розглядатися як викривлений випадок нормативного («майже нормальний, оскільки може бути ще гірше»).

Означену помилку не важко виявити та виправити. Парадокс вписування девіантності, наприклад параноїка, в поняття норма не виникає якщо індивід розглядається як такий представник роду людського, який має усвідомлення обов'язковості зв'язку свого існування з дійсністю, що існує незалежно від нього. Дослідження проведені представниками екзистенціалізму демонструють, що вказана обов'язковість зв'язку являє себе свідомості стурбованістю. Тобто, тільки ті люди, що свідомо турбуються єдністю свого буття з незалежними від бажань, мрій, волевиявленнями умовами його відновлення розуміють об'єктивність не відтворюваності останніх, стають здатними бути творцями свого буття вносячи залежно від об'єктивних обставин, а не норм, звичаїв, традицій зміни у свої дії, стають не паразитарними пожирачами, які вважають, що умови мають трансцендентуватися (наприклад від попередників).

Загально прийнято, що об'єктивні процеси наукою розглядаються як спричинені безсуб'єктивними процесами. Тобто визнається, що соціальні та гуманітарні науки починаються там де визнається обов'язкова інтегрованість суб'єкта в досліджувані явища. Гуманітарні події визнаються реальністю тільки в тому випадку, якщо до їх появи причетна конструктивна діяльність людини, яка у своїй основі має спонтанність духовного існування, зв'язок із суб'єктивними прагненнями і бажаннями, наявними в суспільстві цінностями, ідеалами, переконаннями, специфічними особливостями усвідомлення вирішуваних проблем.

Феномен обов'язковості впливу сконструйованої характеристики відповідає поширеній філософською антропологією ХХ ст. думці, що конкретний вияв сутності людини не набуває статусу визначення, якою саме має бути людина, оскільки віртуальні презентації людини в людському самоствердженні наповнені не запрограмованістю та ексцентричністю. Стосовно вказаного, багато філософів зазначають, що у глибинах власної духовності сучасна людина знаходить непрозорість власної свідомості, яка постійно пов'язує власну суб'єктивність з довільною спонтанністю, стихійністю, невмотивованим вибором, варіативністю, відсутністю принципності.

Таким чином ні психологічний, ні економічний, ні соціологічний, ні антропологічний, ні культурологічний підхід не може бути основою обґрунтування науковості гуманітарних досліджень.

Ступінь розробленості проблеми. Методологічна пропозиція Й. Шумпетера, Л. Мізеса, Ф. Гаєка [2,7,9] досліджувати суспільні події в термінах взаємодії індивідів, заперечуючи науковість опису, який прагне використовувати визначення сутностей (закони історії, класи, нації, маси, тощо), що зумовлюють події незалежно від індивідуальних бажань та дій, змістовно спирається на дві філософські традиції: критичний раціоналізм та комунікативну філософію. Основу даної пропозиції становить визнання існування індивідуальності як встановленого факту, а не теоретичного конструкту, оскільки антропологічні студії встановили неможливість наукового вирішення питання про те, чим є людська індивідуальність. У даному випадку, за обґрунтований аргумент приймається теза, що ми не спроможні створити вичерпний і точний перелік чинників, які визначають індивідуальність. Тобто в даному випадку визнано, що на формування ідей та ціннісних суджень людини впливає безліч чинників, і будь-яка обмежена їх сукупність не може бути визнана остаточно детермінуючою індивідуальність. Відповідно, людина розглядається як така цілісна складність, яка не редукується до локальної множини взаємопов'язаних елементів.

Комунікативна філософія, звертаючись до, так званого, лінгвістичного повороту, започаткованого відмовою від номіналізму (Гумбольдт), за яким мова витлумачується процес як приєднання імен до речей, існування мови виявляє у граматичних конструкціях. Такі конструкції у формі граматичних означень, що мають загальнодоступне існування, презентують людині реальність без посилання на щось суто суб'єктивне. Приклад математики та логіки, заснованих на аксіоматиці (положеннях, які приймаються без доведення), засвідчує надлишковість посилань на реальність існуючу за межами запроваджених значень. Враховуючи останнє Ю. Габермас, у межах концепту мовленнєвого акту, починає визначати слухача як здатного зрозуміти себе, своє місце, виходячи з інтенції мовця [3]. Мовні вислови ідентифікують самих себе, вони самовіднесено коментують смисл вираженого у них змісту, оскільки вони можуть існувати тільки в умовах володіння мовою мовцем і слухачем. На його думку, в наслідок включення Вітгенштайном і Остіним прагматичного контексту до формального аналізу започатковується обґрунтований аналіз людини як соціалізованого існування, що має свідомість та самосвідомість. У такому випадку філософія мови, а не свідомості розглядається як фундаментальний засновок гуманітарних студій.

Ю. Габермас [4; 346-354], досліджуючи особливості впливу мови на комунікацію цілеспрямовано, повертає увагу до того, що «граматичні правила визнаються за такі, які гарантують ідентичність значення мовних висловів, одночасно уможливліючи інноваційно непередбачене вживання цих

висловів». Констатуючи дану можливість він посилається на положення Гумбольдта, що «Кожне розуміння завжди є водночас не-розуміння, кожна згода в думках і почуттях є водночас розбіжністю» [Цит. За роб.: 3. –с. 68.].

Авторська гіпотеза. Оскільки інтерсуб'єктивність мовного взаєморозуміння за своєю природою є угода, що передбачає розбіжність позиції мовців, тоді її треба розглядати як спільне створення взаємодоповнюючих існувань на основі обґрунтованої демонстраціями довіри.

Зміст аргументації. На відміну від філософії, яку започаткував ще Аристотель, сучасна філософія, зокрема філософія науки, самовизначається тезою «усі прагнуть знання методу», а не «усі прагнуть знання» (перше висловлювання з якого починається «Метафізика» Аристотеля).

Досвід сучасного буденного існування засвідчує, що поширений зв'язок роботодавця з працівником засновується на демонстрації останнім здатності передбачувати результати своєї дії до активного початку діяльності. Таку здатність здебільшого характеризують словами «знає метод», «володіє методом».

Заснування угоди про зв'язок роботодавця з робітником передбачає існування довіри як засади позитивної комунікації. Основу такої довіри становить наочна (емпірична) демонстрація своїх можливостей (здібностей, умінь, знань, досвіду та тощо) іншому в комунікаціях. Засновані не на демонстраціях уявлення про іншого мають розглядатися як безпідставні фантазії, оскільки навіть стосовно власної самооцінки демонстрація стає єдиним способом заснування довіри до власної спроможності (що добре усвідомлює кожний спортсмен). Іншими словами, у своєму суспільному існуванні людина має здійснювати демонстрацію своєї спроможності, виявляючи тим самим власну унікальність, яка може бути цінністю Іншим.

За допомогою таких міркувань відбувається методологічне подолання есенціалізму та холізму в гуманітарних студіях, яке полягає у тому, що демонстрація може розглядатися у якості емпіричного виявлення унікальності, яка враховується та цінується іншими при створенні сталого (повторюваного) зв'язку між людьми.

Ідея поєднання взаємодоповнюючих існувань демонстраціями знімає з актуального розгляду проблему непрозорості свідомості, яка довго турбувала європейських філософів. Тлумачення демонстрації як наочної презентації унікальності власних спроможностей, в контексті комунікації очевидним чином виявляє наявність (або відсутність) здатності діяти цілеспрямовано (осмислено, свідомо, знаючи наслідки своїх дій). Зокрема, масова очевидність демонстративного встановлення соціальних зв'язків у сучасному суспільстві відома нам у вигляді найму робітника роботодавцем. Факт найму робітника свідчить, що роботодавець на підставі демонстрацій визнав наявність у претендента на робоче місце прозорості свідомості у формі здатності передбачувати результат власної діяльності до активного початку діяльності

(здатен до цілеспрямованої діяльності). Робітники з непрозорою свідомістю (тобто нездатні гарантувати передбачений результат діяльності) роботодавцю здебільшого не потрібні.

На відміну, наприклад, від знання істини, яка як правило доводиться, знання методу застосовується на підставі довіри заснованої на явищах (демонстраціях) у формі очікування. Така довіра є виключно суб'єктивне ставлення, оскільки завжди існує можливість для скептицизму, що народжує недовіру: «сумніватися можна в усьому». Якщо мова йде про кризу довіри до методу, то маємо констатувати, про наявність недовіри людини собі, оскільки самопрезентація також відбувається у формі демонстративного повторення послідовності дій з передбачуваним результатом (метод), що констатується як «можу». Іншими словами, вказаний феномен недовіри змістовно виявляє непрозору свідомість: усвідомлення неспроможності нести відповідальність за свої слова та вчинки, бо їх наслідок уявляється неоднозначним.

Протиставляючи знання-методу знання-істини важливо пам'ятати, що істину уявляють як визначення обставин незалежних від волі та бажань. Тобто прийняття до уваги об'єктивних обставин є осмислене та свідоме ставлення до свого зв'язку з дійсністю, існуючою незалежно від свідомості. У випадку зі знанням методу, присутнє ставлення до самого себе. Тобто знання може опосередковуватися істиною, а також може ігнорувати її. Наприклад, коли підлеглий солдат отримує від командира команду, він здатен імперативно актуалізувати метод за сигналом, не маючи ніякого уявлення про дійсність, стосовно якої він буде застосований. Масовим чином актуалізацію послідовності дій з передбачуваними наслідками на основі сигналу-команди, у формі спеціальних знаків, ми виявляємо в реалізації алгоритмів комп'ютерних програм.

У межах методологічних студій Всесвітньої спілки трансдисциплінарних дослідників (заснованої структуралістом Ж. Піаже) у 1994 році на Всесвітньому конгресі було виголошено «Конвенцію дисциплінарного суверенітету», яка заперечує есенціалістські та холістичні прагнення створення універсальних поєднань та міждисциплінарних метаконструктів як таких, що заперечують можливість заснувати нову складну єдність різного.

У міждисциплінарних зв'язках домовленість як комунікативне заснування складного комплексного єднання різних людей у групу ефективних міждисциплінарних дослідників можливе лише за умов дотримання принципу дисциплінарного суверенітету, що виявляє неможливість обмежитися в описі учасників складного комплексного єднання дослідників ні терміном актор, ні терміном суб'єкт. У групі таких дослідників єднання, наприклад, математика, хіміка, фізика, кібернетика, біолога, філософа, соціолога, психолога, інженера відбувається на основі усвідомлення того, що, зокрема, людина-фізик розуміє неможливість вирішити певну проблему за допомогою лише фізики, що різні люди як учасники такого дослідження є різні фахівці: кожний персонально має

знання та досвід, яким інші не володіють. Відповідно, така група створюється, бо кожен із учасників: усвідомлює свою дисциплінарну обмеженість, свою неможливість бути актором (усвідомлює, що потрібне для вирішення проблеми йому невідоме); а також, усвідомлює свою неможливість бути суб'єктом вирішення проблеми без допомоги інших (носії знання про йому невідоме). У вказаному випадку кожний окремо, як учасник угоди про міждисциплінарну співпрацю, є не суб'єкт чи актор, а є той хто дотримується принципу дисциплінарного суверенітету (не втручається у справи іншого як носія інших знань та умінь, вважаючи себе сувереном [законодавцем власних знань та умінь]). Тому право на довіру іншого, в умовах дисциплінарного суверенітету, фахівець як суверен отримує лише через демонстрацію своїх реальних можливостей (здібностей, умінь, знань, досвіду, тощо), а не через фантазії іншого про його спроможності. Комунікація, що засновує створення міждисциплінарної групи започатковується демонстраціями незнання: наприклад, фізик звертається до математика з питанням про його спроможність вирішити певну задачу, яку фізик вирішити нездатен. Чи здатен вирішити визначену задачу математик, фізик не знає, а тому його позитивне ставлення до першого у вигляді довіри може засновуватися лише на демонстраціях рішення, бо усе інше в сумнівах.

Людина-суверен, керується усвідомленням своєї індивідуальної неспроможності бути суб'єктом вирішення проблеми без допомоги інших, тому він стає свідомим учасником конвенцій, які започатковують нове поєднання людей у спільноту здатну вирішити актуальну проблему (відбувається створення суб'єкта: буття здатного вирішити актуальну проблему). Також людина-суверен розуміє неспроможність вирішувати такі проблеми людиною-агентом, оскільки всезнаючих не існує, а якщо існує, тоді як це було показано в «Банкеті» Платоном, йому вже нічого не потрібно (знання і пізнання у першу чергу). Об'єднуючись через усвідомлення себе обмеженими, незнаючими, на основі плюралізму суверени створюють суб'єкта, наприклад для вирішення проблеми виходу людини у космос (відомий приклад успішного створення колективного суб'єкта вирішення складної міждисциплінарної проблеми), який зникає («смерть суб'єкта») після позитивного завершення програми досліджень.

Однак, вказана смерть суб'єкта є смерть Фенікса, оскільки стає приводом для зацікавлення суверенами іншою проблемою з наступним початком формування нового суб'єкта як сили здатної вирішувати інші актуальні проблеми.

У свою чергу треба зазначити, що демонстративним виявленням свідомості об'єктивного існування як незалежного від суверена буття дійсності є усвідомлення незнання, бо у випадку «знаю» об'єктивність вже стала заміненою на конструкт чи довільну фантазію. Відповідно мова може йти не тільки про колектив-суб'єкта, а й про людину-суб'єкта, яка щоденно вирішує

різні проблеми, вмираючи та народжуючись у їх вирішеннях. Нагадаємо, вибрана вище характеристика соціалізованої людини (здатної адекватно жити в суспільстві) є здатність мати метод, що виявляє себе у спроможності індивіда діяти цілеспрямовано (знати результат дії до початку дії). Знаючий перевірений метод, у випадку отримання негативного (непередбачуваного) результату, в наслідок самоаналізу здатен дійти висновку, що метод застосовувався по відношенню до дійсності з невідомими властивостями. Тому суверен існує реалізуючи настанову Сократа пам'ятати про свою недосконалість, свою, наприклад, дисциплінарну обмеженість, а тому він зацікавлений в реалізації сократівського методу «маєвтики»: шукати тих хто має невідоме йому знання. У своєму зверненні до іншого суверен не може за нього визначати його спроможність вирішити проблему яка турбує суверена [тут доречно нагадати, що відповідно до принципу дисциплінарного суверенітету інший є також суверен]. Тобто, суверен може запропонувати іншому лише проблему (своє знання про незнання), а інший, якщо не відмовляється від участі в її вирішенні, може лише демонструвати свою спроможність допомогти в її вирішенні.

Здатність суверена ставати суб'єктом-творцем вирішення різних проблем не заперечує можливість рольового їх вирішення людиною-актором. Людина-актор може грати певну роль (наприклад демонструє кваліфікацію), за лаштунками якої завжди є режисер, архітектор, господар, робоче завдання та тому подібне. Людина-суб'єкт є той хто створює унікальне, оригінальне рішення. Іншими словами суверен здатен презентувати себе і суб'єктом, і актором, якщо можна досягнути бажаного, повторюючи відому роль, діючи за парадигмою чи Органоном. Також треба враховувати, що демонстраціями суверен визначає межу повноважень іншого, яку інший маючи справу з сувереном не може порушувати.

Усвідомлення своєї індивідуальної неспроможності бути суб'єктом вирішення проблеми без допомоги інших є головна умова для свідомого заснування конвенцій, що започатковують комунікаціями інноваційне поєднання людей у нову спільноту. Якщо таке єднання починає відтворюватися незалежно від конкретних учасників, тоді її визнають новим соціальним інститутом. У вказаному контексті має бути зрозумілим, що так звані владні структури, кратологічні відносини є спроба позбавити людину її суверенної здатності до інституціональної ініціативи, до інновацій.

Буття людини шляхом виживання в культурі, де основною цінністю визнається пристосовуваність, стимулює потребу «дати опис ... світу, в якому значення руху та його флуктуації набагато важливіше за визначення структур, організацій, постійних величин» [5]. Тим самим виникає феномен аметодологізму, який є різновид адаптації до буття в умовах суспільного заперечення споживчої цінності істини як «задоволення інтелектуальної спраги», оскільки визнання існування останньої передбачає визнання існування суб'єкта, як самочинної сутності. Тут мова йде про особливу активність людини,

яку можна означити як споживацька. «Споживач» усвідомивши непередбачуваність наслідків власної активності, свою нездатність на демонстрацію власної спроможності, шукає різні мінливі смислоутворення для ситуативного пристосування себе до прийнятних (спокусливих) процедур реконструкції смислів, які для пристосування до «нових обставин» замінюють усвідомлене незнання на демонстрацію еквівокації знання інтерпретуючою компетентністю («ніби щось знаю»). Тим самим інтерпретуюча компетентність здійснює своєрідну ідентифікацію знання, як потрібного для успіху (кар'єри, добробуту, блиску іміджу ...), що вкорінюється аксіологічними виправданнями та характеристиками, вбудовуючи людину в поточний момент ситуативно-локальної множини зручних принципів пристосування до умовних стандартів. Як наслідок деконструється цінність демонстрації, пояснення та розуміння, актуалізується цінування престижних зразків. Наприклад істина, якщо вона не гарантує успіху, не приймається як цінність і може активно замінюватися на віртуальні обіцянки бажаних благ.

Функціонально аметодологізм полягає у редукції методу до рецепту, що провокується споживацьким ставленням до послідовності дій з передбачуванним та бажаним результатом, яке актуалізує домінування операціональних характеристик, застосування топологізуючих класифікацій, руйнування систематизації. За таких умов інновація постає як стороння щодо людини подія, що спостерігалось в уявленнях поширених до Нового часу, коли креація нового визнавалася характеристикою надприродного, а створене людиною – наслідок слідування Творцю або втіленням існуючого ідеального зразку. Саме таку редукцію ми спостерігаємо у вченнях про зразковий метод, започаткованих Аристотелем (Бекон, Декарт, Ляйбніц, Гегель, Маркс ...), яку почали свідомо заперечувати (Ліотар) започаткуванням критики філософії Модерну.

Споживацьким ставленням аметодологізм руйнує теорію як цінність оскільки опис, демонструючи дію закону, заперечує розумність заміни істини на аксіологічно підкріплені віртуальні обіцянки. Відбувається ігнорування істини як елемента, що опосередковує зв'язок дій людини з об'єктивними речами. Поширеним проявом такого ігнорування можна визнати скептицизм стосовно науково знання. Як вказує П.Фейєрабенд «...наукове знання не може вважатися універсальною мірою переваги», оскільки наука – це «дослідження, скероване прагненням об'єктивності». Тому «...рішення стосовно прийнятих цінностей та використання в їх контексті науки не належить самій науці» [6. – с. 176].

Висновки. Ігнорування демонстрації як складової позитивної комунікації, здатної створювати взаємодоповнюючі існування, є продовження обґрунтування широкого застосування методу формування людини-маси, тези про неможливість конструктивно врахувати непрозору для свідомості багатоманітність антропних властивостей людини. Зокрема антропологи ХХ ст. чесно визнають, що конкретний вияв сутності людини не може набути статусу

відомого визначення, оскільки віртуальні презентації людини у людському самоствердженні наповнені непередбачуваністю та ексцентризмом. Навіть у власному самоаналізі, як констатують сучасні філософи, людина знаходить непрозорість своєї свідомості, бо остання пов'язана зі спонтанністю, невмотивованими діями, варіативністю, настроями, девіантністю тощо. Вказана увага до невизначеності антропних характеристик людини, методологічно виявляє парадоксальні прагнення їх врахувати.

Не зважаючи на вказаний парадокс, людину продовжують визначати різними характеристиками, які використовують есенціалістськи, у вигляді узагальнених сутностей (наприклад: піщинки нації, пролетарі, вороги народу, біомаса, нерозумні і т.п.). Такі визначення виконують функцію засобів методологічного примусу, який можна означити як метод ангажування людини до певного існування без її згоди бути саме такою. Іншими словами, описаний метод здійснення гуманітарних студій демонструє акт здійснення війни з людиною як носієм права бути собою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Barnett H. Innovation: The Basis of Cultural Change. –N.Y., 1963. - 234 p.
2. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – К.:Основи, 1995, - 528 с.
3. Габермас Ю. Постметафізичне мислення / Юрген Габермас; пер. З нім. В. Купліна. –К.: Дух і Літера, 2011. – 280 с.
4. Габермас Ю. Про суб'єкта історії. Деякі міркування щодо хибних альтернатив / А.М. Єрмоленко// Комуникативна практична філософія. –К.: Лібра, 1999. – с.346-354.
5. Balandier, G. Le Desarde: Eboge du movement / G. Balandier. – P. 1998. – 241 p.
6. Фейерабенд П. Прощай, разум / П.Фейерабенд; пер. з англ. А.Л. Никифорова. - М: АСТ: Астрель, 2010. - 477 с.
7. Сепетий Д. Відкрите суспільство: етика та раціональність. – К.: Смолоскип, 2007. – 358 с.
8. Freed M. Latour, Lyotard, and The Problematics of Legitimation // Angelaki: Journal of the Theoretical Humanities. 2005. Vol. 10. № 3. P. 99-114.
9. Мизес Л. Человеческая деятельность. –М.: Экономика, 2000. – 878 с.
10. Crawford R. In the Era of Human Capital: The Emergence of Talent, Intelligence, and Knowledge as the Worldwide Economic Force and Investors / R. Crawford. – N.Y.: Harper Business, 1991. – 197 p.

REFERENCES

1. Barnett H. Innovation: osnova kul'turnykh izmeneniy. -N.Y., 1963. - 234 s.
2. Shumpeter Y. Kapítalízm, sotsíalízm í demokratiya. - K.: Osnovi, 1995, - 528 s.
3. Gabermas YU. Postmetafízichne mislennya / Yurgen Gabermas; per. Z ní m. V. Kuplína. -K .: Dukh í Lítera, 2011. - 280 s.

4. Gabernas YU. Pro sub'êkta ístoríí. Deyatí mírkuvannya shchodo khibnikh al'ternativ / A.M. Êrmolenko // Komuníkativna praktichna філософія. -К .: Líbra, 1999. - s.346-354.
5. Baland'ye, G. Le Dezarde: dvizheniye eboge / G. Baland'ye. - P. 1998. - 241 s.
6. Feyyerabend P. Proshchay, razum / P.Feyyerabend; per. z angl. A.L. Nikiforova. - M: AST: Astrel', 2010. - 477 s.
7. Sepetiy D. Vídkrite suspíl'stvo: yetika ta ratsíonal'níst'. - K .: Smoloskip, 2007. - 358 s.
8. Osvobozhdenny M. Latur, Liotard i problematika legitimatsii // Anzhelaki: zhurnal teoreticheskikh gumanitarnykh nauk. 2005. Vol. 10. № 3. R. 99-114.
9. Mizes L. Chelovecheskaya deyatel'nost'. -M .: Ekonomika, 2000. - 878 s.
10. Krouford R. V epokhu chelovecheskogo kapitala: vozniknoveniye talanta, intellekta i znaniy kak vsemirnykh ekonomicheskikh sil i investorov / R. Krouforda. - N.Y .: Harper Business, 1991. - 197 s.

АННОТАЦИЯ

В.Л. Чуйко Особенности обоснования научности гуманитарных исследований

В статье обосновывается понимание человека как такового сложности, не редуцируется к локальной множества взаимосвязанных элементов, требует признать неприемлемым обращение к концептам философии сознания, связывает научность гуманитарных исследований с критическим рационализмом и коммуникативной философией.

Используя разработанную коммуникативной практической философией концепцию интерсубъективного речевого взаимопонимания, привлекается внимание к сочетанию разных людей как взаимодополняющих существований, основанных на демонстрациях. Обоснованная автором концепция демонстраций как основа позитивной коммуникации рассматривается как важная часть преодоления эссенциализма и холизма доведением, что демонстрация становится единственным способом выявления уникальности как суверенного свойства индивида ценимой другим. Демонстрация, как повторяющаяся наглядная презентация индивидом уникальности своего существования, предполагает наличие способности действовать целенаправленно (осмысленно, сознательно, зная последствия своих действий). Факт найма рабочего свидетельствует, что работодатель на основании демонстраций признал наличие прозрачности сознания в форме способности предвидеть результат деятельности к активному началу деятельности, гарантировать его получения.

Осознание своей индивидуальной несостоятельности быть субъектом решения проблемы самостоятельно, которые демонстрировали свои возможности, признано главное условие для сознательного основания конвенций, которые начинают инновационное сочетание людей в новое сообщество.

Ключевые слова: суверен, субъект, актер, демонстрация.

SUMMARY

Chuiko V. L. Features of the substantiation of humanitarian research as a scientific.

In the article is substantiated the understanding of human as a complexity that is not reduced to a local set of interrelated elements; this requires recognizing the inappropriate approach to concepts of the philosophy of consciousness and relates the scientific nature of humanitarian research with critical rationalism and communicative philosophy.

The concept of demonstrations as a basis for positive communication is justified by the author and considered as an important part of overcoming essentialism and holism by proving that demonstration is the only way to identify the uniqueness as properties of an individual, that is appreciate by other. The demonstration as a recurring visual presentation of the uniqueness of individual existence, presupposes an ability to act purposefully (comprehended, deliberately, with knowing about the consequences of their actions). The fact of hiring of an employee demonstrates that the employer based on demonstrations found a transparency of consciousness in the form of an ability to predict results of activity before the active beginning of an activity and to ensure it is received.

The awareness of the individual failure to be the solver of the problem without the help from others recognized for the main condition for the conscious founding conventions which starting an innovative combination of people in a new community.

Ignoring the demonstration as a component of positive communication, which can create a mutually beneficial existence, is the continuation of using the method of formation of man-mass, which is based on the thesis about impossibility of impossibility of constructive consideration of the non-transparent to the consciousness of the diversity of anthropic properties of human. Determining the existence of a person by means of a generalized entity (for example: the grain of the nation, the proletarians, the enemies of the people, biomass, fools, etc.) serve as means of methodological coercion, which can be defined as a method of engaging people to a certain existence without their consent to be exactly this. In other words, the method of carrying out humanitarian studies demonstrates an act of war with a person as a bearer of the right to be himself.

Key words: sovereign, subject, actor, demonstration.

УДК: 371.315.6:51

Р. А. Воронка

Сумской государственной педагогической
университет имени А. С. Макаренка

ОСОБЕННОСТИ ПОСТНЕКЛАССИЧЕСКОЙ НАУКИ: ФИЛОСОФСКИЙ АСПЕКТ

На основе общей характеристики постнеклассической науки, автор сосредоточил основное внимание на раскрытие следующих главных особенностей данной науки: укрепление парадигмы целостности, усиление